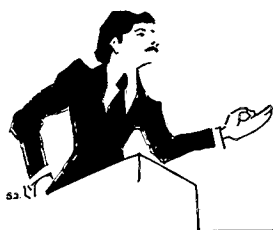

algunes consideracions sobre els conceptes de nació i d'estat

josep bargalló

En enfocar els plantejaments sobre la qüestió de les nacionalitats i les regions sota l'Estat espanyol, es parteix de dues premisses falses: Primer, es confon estat i nació, aplicant el mateix sentit nacional als dos termes. Es ben clar que un mateix estat pot incloure territoris que no siguin la mateixa nacionalitat, o sigui, pot incloure diferents nacions, o bocins de nacions, com és l'Estat espanyol.

Segon, es parla de nació espanyola, tot identificant aquest terme amb tot l'estat, i ja hem dit que l'Estat espanyol no coincideix amb cap nacionalitat; és un aparell de dominació que comprèn diversos països. (Encara que els termes de nació, nacionalitat i país no són ben equivalents, aquí els usarem, més o menys, com si ho fossin). Si els conceptes anteriors no queden clars, si no sabem veure la diferència entre estat i nació, mai no s'aplicaran les solucions justes i democràtiques inherents a tots els pobles afectats (entenent poble com a conjunt d'habitants), i especialment a les classes populars.

Quan s'analitza el procés històric de configuració de l'actual Estat espanyol i la consegüent pèrdua de les llibertats de les nacions que anà aglutinant, es veu com aquest procés va ser producte de l'hegemonia de la nació castellana a tra-

vés de la història, i que aquesta hegemonia de la nació castellana dominant li va permetre de configurar l'Estat espanyol per mitjà de la seva classe dominant: l'oligarquia feudal castellano-andalusa.

Vull deixar ben clar, a fi d'eliminar qualsevol·la perspicàcia, que sóc conscient que, quan parlo de nació opressora castellana, em refereixo a les seves estructures dominants, no al poble castellà treballador, dominat, en un altre sentit, per les mateixes estructures. De totes les maneres, el poble castellà pateix una alienació de nació dominant, assumint el protagonisme de la nació castellana a l'hora de configurar l'Estat, la qual alienació està inculcada per la seva ja esmentada oligarquia dominant. Aquesta oligarquia ha fet creure a sectors de la població que estan predestinats a manar (és allò de l'"Imperio"...), que la seva història, la seva cultura, la seva llengua, la seva política són les úniques vàlides: com un dogma de fe. Cal que els dirigents revolucionaris castellans es llancin a desalienar el poble castellà per evitar divisions i enfrontaments, ocasionats per una política imperialista i xovinista de nació opressora. Cal no oblidar que el marxisme lluita per desalienar totes les classes populars, especialment, la classe obrera. Aquesta he-

gemonia castellana, exercida a través del seu estat unitarista i centralista, ha creat una situació política sinònima triple: Castella, Espanya i Estat espanyol són una mateixa cosa. Per això crec que l'única postura revolucionària correcta és transformar l'Estat: d'instrument de dominació d'una o diverses nacionalitats, a Estat democràtic de totes les nacions i regions (amb els respectius Estatuts d'Autonomia), i al servei, sense privilegis, de tots els pobles. Això com a primer pas d'afirmació democràtica, per anar posteriorment cap a la construcció d'una nova societat de caire socialista. Aquesta construcció exigeix una plasmació específica a cada nacionalitat, segons les característiques de tot tipus, la qual tan sols pot arribar a produir-se en la pràctica del dret a l'autodeterminació. Pràctica que per a mi, personalment, es resumeix en una sola paraula: Independència. Independència no entesa com la negació de la solidaritat entre els pobles, sinó com el millor camí per arribar a la constitució d'una comunitat internacional socialista. Vull deixar clar, també, que el dret a l'autodeterminació significa que el poble decideixi el seu futur. Això ha d'anar amb un debat previ sobre les diferents opcions, endegant els partidaris de cada postura (unió, autonomia, federació, confederació, independència...) les campanyes necessàries. Cal dir, tanmateix, que no es tracta d'un procés únic, d'un dia i prou, sinó que és un procés factible i possible en cada moment.

Vull tornar a insistir en la diferència existent entre estat i nació: molt sovint es barregen i confonen aquests dos termes i s'impossibilita un enfocament correcte.

Estat és l'aparell de govern i de dominació d'una classe social d'un territori determinat. Aquest estat pot dominar o governar sobre la mateixa nació que l'ha conformat, o sobre àrees més extenses com a resultat d'una política imperialista d'aqueixa nació sobre d'altres. Per tant, estat no és sinònim de nació: és el règim polític de dominació d'una classe social que pot exercir el seu poder sobre un o diversos països.

Nació és una comunitat d'homes i de

dones amb una història, una cultura (en la qual la llengua és un element primordial), enquadrats en una geografia determinada (un territori), una economia (que pot ser diversa) i, finalment, com a resultat de tots aquests factors, una psicologia col·lectiva.

La nació, a través de l'evolució històrica produïda pel desenvolupament de l'economia i els consegüents creixements de les forces productives i de la lluita de classes, queda conformada d'una manera determinada. Però hi ha un altre factor extern que pot variar, frenar, accelerar o destruir aquesta nacionalitat, ja que no és un concepte estàtic, sinó, al contrari, ben dinàmic. Aquest factor extern és l'imperialisme exercit per una classe social, mitjançant el seu Estat, contra una nacionalitat altra que la seva, fet que provoca una dominació amb la inevitable explotació econòmica. A través de l'esmentat imperialisme l'Estat (o nació, en el cas que aquest es compongui d'un sola nació) dominador imposa una llengua, una cultura, una psicologia a la nació dominada, fet que pot produir la destrucció dels trets diferenciadors de la comunitat oprimida i, consegüentment, de la seva existència com a nació.

Hi ha un altre aspecte, al meu mode de veure, fonamental: la voluntat de ser. Sense aquesta voluntat de ser, els Països Catalans no hauriem pogut resistir quaranta anys de forta i violenta opressió nacional, a més de tota la càrrega que comporta la dominació des del 1714 (amb l'únic parèntesi dels anys de la Generalitat), amb intents molt durs, i a punt de reeixir, de destruir la nostra existència com a nació. El mateix, o encara més, podríem dir dels nostres companys d'Euskadi, i de Galícia.

Val a dir que l'obligació de la classe obrera i de totes les classes populars, entenent que la lluita pel nacionalisme és la millor manera de bastir un autèntic i sòlid internacionalisme proletari, és assumir la lluita perquè venci la voluntat de ser del nostre poble; perquè la classe obrera, com totes les classes populars, no ho oblidem, treballa i viu, a la nostra nació, dominada i, per tant, pateix dos tipus d'explotació: l'opressió nacional i la de classe.

el lerrouxisme que no cessa

antoni nomen

Constantment, una amenaça es repeteix. Un fantasma no para de rondar: el fantasma del lerrouxisme. Corregit i augmentat, l'aixeca l'espectre de l'Emperador del Paral·lel, el senyor Lacandru Lerroux: professional de la demagògia; agent del colonialisme; agent reaccionari enviat des de Madrid com a força de xoc contra el catalanisme d'esquerra; furibund anticlerical devorador de monges i cabdill dels joves bárbaros quan l'anticlericalisme era un bon capital polític, missaire i beat quan aquesta careta li esdevingué útil; apòstol de la fraternitat obrera, predicador de la insurrecció antiburguesa, organitzador de milers de meriendas fraternales, cops d'efecte calculat per tal de clivellar el cos social, separar-ne falsament, amb perfídia, dues comunitats, tot enfrontant-les, i desarmar el moviment obrer, primer organitzant el caos, després organitzant la repressió, sempre al servei dels grups oligàrquics que pretenen que res no canviï per a conservar-ho tot; sempre duent les regnes de la corrupció; sempre assajant nous travestis polítics.

No té res d'estrany que alguns espanyols intentin imitar els passos del mes-

tre. Els neolerrouxistes. Els que conceben el joc polític con un corredor escanyat que va de l'oportunisme al travesti. Allí practiquen els passos de dansa del seu impúdic neoballet. I encara intenten corregir les lliçons del mestre, augmentar l'efectivitat de les seves representacions. Hereus del feixisme, adherits, infinites vegades, inquebrantablement a la Dictadura, ara s'han hagut de replantejar la jugada. Però, professionals com són, s'han empassat la suor abans que comencés a brollar dels porus. Insegurs, han cregut encertar clavant la llança en les articulacions més delicades del cos social, i allí han començat a escupir la seva demagògia. Populisme que no aconsegueix amagar el caràcter antisocial d'aïtal diarrea. Diarrea esquizofrènica d'un búnquer que no voldria aflluïxar les urpes. Diarrea d'irracionalitat, diarrea de corrupció, presentada al públic amb trenia o quaranta capes de purpurina daurada, disfressada sota pretesos fantasmes de signe i color contraris.

El lerrouxisme, el paleolerrouxisme, el lerrouxisme a seques i el neolerrouxisme, és un dard emmetzinat contra el qual calia, cal i caldrà actuar. Enmig d'un colonialisme nacional, enmig d'un colonialisme social, després de la llarga i fosca nit franquista, en una societat de vida degradada, coercitiva, autoritària, assaja encara un darrer combat. Cal, doncs, que tothom que se situï contra seu sigui un militant de l'antilerrouxisme.

Ens hem de conjurar davant l'intent de bel·litzar-nos (crear aquí un altre Belfast) per part dels qui abans havien ordit l'aniquilament. Davant un pretès enfrontament entre blocs de població que no és sinó una molt barroera desviació de l'interès vers conflictes i enfrontaments de classe. Immigrats i no immigrants, catalans vells i catalans no tan vells, formem una nació contra la qual apunta el lerrouxisme, i molt especialment contra la concepció de l'ordenament social d'aquesta nació basat en el desmuntament de les estructures opressores i autoritàries, i en la construcció d'un socialisme de base. Feixisme, opressió, lerrouxisme, aquest és el nom de l'enemic.